

Viite: Lausuntopyyntö 105/960/2018

Lausunto Liikenne- ja viestintävirastolle huomattavan markkinavoiman (HMV) päätös- ja sitoumuspäätösluonnoksista televisio- ja radiolähetyspalveluiden markkinoilla

RadioMedia kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto televisio- ja radiolähetyspalveluiden huomattavan markkinavoiman (HMV) päätösluonnoksesta ja sitoumuspäätösluonnoksesta. RadioMedia toteaa kunnioittaen seuraavaa:

Pääviestit

1. Digita on markkinoilla ainoa toimija, joka voi tarjota valtakunnallisia radion lähetyspalveluita. Se voi esittää kilpailullista tasoa korkeampaa hinnoittelua, jolloin radiotoimijat voivat joutua rajoittamaan ohjelmatarjontaansa, kanavavalikoiman määrää ja monipuolisuutta tai kanavien väestöpeiton laajuutta.
2. Digitan esittämät sitoumukset radiolähetyspalveluiden hintojen kohtuullisuuden osalta eivät ole riittäviä, joten sen osalta on tarpeen asettaa lisävelvollisuuksia HMV-päätöksessä. RadioMedia kannattaa HMV-päätösluonnoksessa esitettyä kustannussuuntautunutta hinnoittelua radion antennikapasiteetin vuokrauksessa sekä radiolähetyspalveluissa. Jos aiemmin esittämämme enimmäishintaa ei aseteta, on ehdottoman tärkeää, että Digita veloitetaan esittämään eritelty ja riittävän yksityiskohtainen hinnasto. Kustannussuuntautuneisuutta voidaan arvioida ainoastaan avoimen, yksityiskohtaisen ja vertailtavissa olevan informaation perusteella.
3. Digitan ehdottamat sitoumukset eivät turvaa toimivia markkinoita. Sitoumusmenettely ei voi ilman korjauksia korvata sitovaa HMV-päätöstä.

HMV-päätösluonnos

Päätösluonnoksen mukaan liikenne- ja viestintävirasto Traficom ("Traficom" tai "virasto") määrää Digitan huomattavan markkinavoiman yritykseksi. Traficom asettaa Digitalle velvollisuuden noudattaa kustannussuuntautunutta hinnoittelua tehokkuus huomioiden radion antennikapasiteetin vuokrauksessa sekä radiolähetyspalveluissa.

Kustannussuuntautuneella hinnalla tarkoitetaan viestintäpalvelulain 71 §:n 3 momentin mukaisesti hintaa, joka on kohtuullinen ottaen huomioon tehokkaan toimijan kustannukset säännellyn tuotteen tai palvelun tuottamisesta. Lain perustelujen mukaan säännös jättää Traficomille harkintavaltaa sen suhteen, mitkä kustannukset ovat kohtuullista sisällyttää säännellyn tuotteen tai palvelun hintaan, millä tavalla kustannukset määritetään sekä millä tavalla toiminnan tehokkuus otetaan hinnoittelussa huomioon kunkin säännellyn tuotteen osalta. Virasto ei siten ole sidottu niihin periaatteisiin, joita yritys itse käyttää kustannuslaskennassaan, vaan tehokkaat kustannukset ovat viraston puolueeton näkemys näistä kustannuksista, ei säänneltävän yrityksen.

Toimiakseen kunnolla kustannussuuntautuneisuuden taustalla tulee olla avoin, laaja ja vertailtavissa oleva informaatio Digitan kustannuksista. Traficom ja radio-ohjelmistotoimijoiden tulisi voida arvioida kustannussuuntautuneisuutta vertailemalla kustannuksia muiden kuin Digitan tuottamiin lähetyspalveluihin (esimerkiksi Telemastin tai Mediatakojen verkot ja Järviradion verkko). Hinnoittelun tulee olla läpinäkyvää pienimpien kilpailutettavien osatekijöiden tasolle. Vertailulla voitaisiin varmistaa, että edes yksittäisen palvelun tai komponentin osalta hinnoittelu ei ylitä sitä, mitä tehokkaaseen toimijaan vertailemalla voitaisiin pitää kilpailukykyisenä hintana. Digitalta tulisi lisäksi edellyttää, että se esittää julkisen eriyttämislaskelman muodossa, miten asemainfrastruktuurin kustannukset on kohdistettu eri liiketoiminta-alueille (televisio, valtakunnallinen/alueellinen radio ja muut palvelut). Näin voitaisiin esimerkiksi estää infrastruktuurin käytön ylihinnointelu laskuttamalla siitä useampaan kertaan eri asiakkailta.

Sitoutuneen pääoman tuottoosentien määrittäminen on oikeansuuntaista sääntelyä. Tämänkin osalta on välttämätöntä avoimen ja riittävän yksityiskohtaisen informaation sekä sen vertailtavuuden perusteella varmistaa, että Digitan investointien poisto- ja käyttöajat ovat tuotettavan palvelun kannalta tarkoituksenmukaisia, kustannustehokkaita sekä asiakkaan ostamaan palveluun tosiasiallisesti soveltuvia.

Eritelty ja riittävän yksityiskohtainen hinnasto sekä läpinäkyvä ja vertailtavissa oleva informaatio varmistavat, että kustannussuuntautunut hinnoitteluvaihtoehto täyttää sille asetetut tavoitteet. Kuten on jo todettu aiemmissa lausunnoissamme 16.10.2020 ja 30.6.2021, liian korkeat lähetyspalveluiden hinnat voivat johtaa siihen, että radiokanavat joutuvat rajoittamaan kanaviensa lukumäärää tai kanaviensa väestöpeittoa karsiakseen liiallisia lähetyspalveluista aiheutuvia kustannuksia. Kanavan väestöpeiton pienentyessä osa kuluttajista jää kokonaan kanavan kuuluvuusalueen ulkopuolelle. Vaikutuksilla on olennainen yhteiskunnallinen merkitys erityisesti, mikäli Digitan hinnoittelun vaikutukset näkyvät kotimaisen radiotarjonnan moninaisuuden kaventumisena tai laadun heikkenemisenä. Näin ollen RadioMedia katsoo, että kustannussuuntautuneisuutta tulisi voida arvioida laajan, vertailtavissa olevan ja riittävän yksityiskohtaisen informaation perusteella, eikä luottaa yksinomaan periaatteisiin, joita Digita itse käyttää kustannuslaskennassaan. Rajoitettu avoimuus palvelee yksinomaan Digita.

Sitoumuspäätösluonnos

Päätösluonnoksen mukaan Traficom määrää Digitan 13.10.2021 päivätyn hakemuksen mukaiset sitoumukset sitoviksi televisio- ja radiolähetyspalveluiden tukkimarkkinoilla. Digita sitoutuu vuokraamaan päälähetysasemien mastoissa olemassa olevien radiolähetysantennien antennikapasiteettia valtakunnallisten radiolähetyspalveluiden tarjoamista ja suurteholähtetä varten sekä vuokraamaan antennikapasiteetin hyödyntämiseen tarvittavia liitännäispalveluita (sitoumus 1). Lisäksi Digita sitoutuu tarjoamaan valtakunnallista radiolähetyspalvelua Yleisradiolle ja kaikille ohjelmistotoimiluvanhaltijoille. Sitoumus koskee analogisten radio-ohjelmistojen lähettämiseen tarvittavia ohjelmansiirto- ja lähetyspalveluita, ja se koskee valtakunnallista radiolähetyspalvelua eli analogista FM-radiolähetyspalvelua, jolla

saavutetaan vähintään 75 %:n väestöpeitto (sitoumus 3). Digita sitoutuu käyttämään kustannuslaskentajärjestelmää (sitoumus 4) sekä julkaisemaan em. palveluiden toimitusehdot, hinnastot ja viitetarjoukset internet-sivuillaan (sitoumus 5). Hinnoittelun läpinäkyvyyden lisäämiseksi Digita liitti sitoumushakemukseen referenssihinnastot kolmelle erilaiselle valtakunnalliselle yli 75 %:n väestöpeiton radiokanavalle (Digitan sitoumushakemuksen liitteet 6-8).

Hinnoittelun ja kustannuslaskentajärjestelmän osalta viittaamme yllä todettuun. Digitan ehdottama kohtuullinen ja syrjimätön hinnoittelu ei ole riittävä keino markkinoilla esiintyvien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi. Digitan radiolähetyspalveluiden hintojen tulee perustua HMOV-päätöksessä asetettavaan kustannussuuntautuneeseen hinnoitteluvälvoitteen. Digita tulee myös velvoittaa antamaan eritelty ja riittävän yksityiskohtainen hinnasto. Pelkkä Digitan esittämä referenssihinnasto ei täytä HMOV-yritykselle asettavia vaatimuksia, sillä se perustuu useisiin eri muuttujiin, ja on sellaisenaan hyvin epämääräinen. Sitovaa hinnastoa, saati referenssihinnastoa, on mahdotonta arvioida ilman, että ymmärretään, mistä Digitan kustannukset muodostuvat. On välttämätöntä, että kustannussuuntautuneisuutta arvioidaan riittävän yksityiskohtaisen ja vertailtavissa olevan informaation perusteella. Lisäksi on tärkeää, että Digitan hinnoittelua tarkastellaan säännönmukaisesti. Jos aiemmin esittämäämme enimmäishintaa ei aseta, esimerkiksi toiminnan tehostamisesta syntyvän hyödyn tulee siirtyä asiakkaille alentuneiden hintojen muodossa. Vain näin voidaan päästä lähelle kilpailujen markkinoiden hintatasoa.

Radiolähetyspalveluiden tarkastelu ja ehtojen ennalta asettaminen yksistään valtakunnallisten radiolähetyspalveluiden osalta ei ole yksin riittävä keino turvata toimiva markkina. Suomessa ainoastaan seitsemää kaupallista radiokanavaa ylittää 75 % väestöpeiton. Huomattavan markkinavoiman aseman vaikutukset ulottuvat kuitenkin myös osavaltakunnallisiin ja alueellisiin radiokanaviin. Näiden radiokanavien verkon taajuuksista merkittävä osa on koordinoitu Digitan korkeisiin päälähetysasemiin, joiden peittoalueilla ei ole muita korvaavia mastopaikkoja. Tämä on estänyt kilpailua osavaltakunnallisilla radiolähetysmarkkinoilla.

Katsomme, että yllä esitetty vaatimus siitä, että Digita tulee velvoittaa julkaisemaan riittävän yksityiskohtaiset, lähetysasemakohtaiset, hinnastot, edistää kilpailua myös paikallisten tai osavaltakunnallisten radiolähetyspalveluiden osalta ja estää Digitan palveluiden välistä ristiinsubventointia alueellisten tai osavaltakunnallisten radiokanavien vahingoksi. Siten valtakunnallisen verkon osana olevan lähetysaseman osalta, esimerkiksi Turku, tulisi soveltaa vastaavia velvoitteita, jos alueellinen toimija ostaisi vastaavaa Turun alueen radiolähetyspalvelua paikalliseen tai osavaltakunnalliseen radiotoimintaan. Vain näin voidaan korjata markkinoilla esiintyvät kilpailuongelmat.

RadioMedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja

Anna Paimela
johtava asiantuntija

RadioMedia ry on kaupallisen radiotoimialan kattojärjestö, jonka tehtävänä on edistää kaupallisen radiotoiminnan harjoittamista ja tukea alan kehitystä Suomessa. Liitto edustaa sekä paikallisia että valtakunnallisia radiotoimijoita Suomessa.

Lisätietoja: Anna Paimela, anna.paimela@radiomedia.fi, +358 40 1648626.